

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

2 Infidelis conuersus, antequam aliam ducat, vxorem infidelem monere debet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

scopo, ut ea, quae uouit, adimpleat, compelli potest, ut ait Pan. in d. c. ad Apostolicam, & in c. significauit. ut. eo. Non solum ea ratione, quod de substantia professionis mariti non sit professio uxoris, sed consensus ipsius cum uoto continentiae, si non sit de fornicatione suspecta, & cum uoto religionis, si suspecta sit: ex c. cum uxoratus & c. ad Apostolicam, & c. significauit, de conuer. coniug. sed etiā illa alia, quod coniuge adulterante coniux innocens ab omni seruitute, quam illi debet, ratione coniugij, liberatur. c. Agathosa. 27. q. 2. ita ut licite sacros ordines suscipere, aut religionē profiteri, sine ulla iudicis sententia, maxime si adulterum manifestum sit, tuta conscientia possit. c. significasti, de diuorij, & Nau. in Man. c. 22. nu. 21.

DECISIO VI.
Ex cons. 11. alias 2.

Duens concubinam, quae post consummatum matrimonium ad suum concubinarium rediit, ob quam causam maritus in partes longinquas recedens tacito matrimonio religionem proficitur, & sacris ordinibus etiam presbyteratus insignitur, & Missas celebrat, quamuis male ordines suscipiendo in irregularitate ob Bigamiam incurfa, a solo Papa dispensabili, & in eadem etiam irregularitate celebrando, peccet. c. Acutius, & c. deinde d. 26. & c. 1. de bigam. omnique privilegio clericali careat, c. 1. de big. in 6. factaque professio ob adulterium uxoris tenet. c. Agathosa. 27. q. 2. Nouam tamen irregularitatem celebrando in irregularitate non contrahit, ex Inno. in c. si celebrat. de cler. ex com. ministr. & Nau. in Man. c. 27. num. 194. & post dispensationem super irregularitate Bigamiae, & mala ordinum assumptione, & executione licite celebrare potest, quamuis aliqui exinde scandalizent, cum scandalum solum actuum, & non passiuū attendendum sit ex S. Th. 2. 2. q. 43. ar. 7. & 8.

DECISIO VII.

Ex cons. 10. in Nouis, deest in antiquis.

Cum per adulterium notorium uxoris ipso iure absque sententia separationis solum sit matrimonium quoad thorum, & cohabitationē, adeo ut ipsa adultera restitutionem uiri petere non possit, c. Significasti, de diuor. consequenter maritus, inuita uxore religionem ingredi, & ordines sacros suscipere ualet, ex Gl. in cap. Agathosa, verb. conuersionis, 27. q. 2. cum quoad hunc effectū ordo sacer. & monachus parificentur, c. coniugatus, & c. cum sis, de conuer. coniug.

DECISIO VIII.

Ex cons. 13. in Nouis, deest in antiquis.

Conugatus de licentia uxoris suae nondum carnaliter cognita, aut etiam cognita in illi ordinari poterit; Arg. c. qui uxorē, 33. q. 1. etiam si uxor monasterium non ingrediatur, dummodo uoueat continentiam, c. coniugatus, de conuerf. coniug. & etiam si uxor continentiam non uoueat, modo sit senex, uel alias extra susceptionem incontinentiae ut tamen religionem profiteatur, consensus uxoris non sufficit etiam uotum continentiae emittentis, nisi ipsa etiam religionem ingrediatur, c. 1. & c. cum sis, de conuerf. coniug. quando quidem monachismus plus separat, quam sacerdotium, unde etiam quoad uinculum tollit matrimonium ratum, sed non consummatum, quod non facit sacerdotium, c. ex publico, de conuer. coniug. & Extrauag. 1. de uoto, Ioan. 22. & quia sacerdos melius potest prouidere uxori remanenti in seculo, ne fornicetur, quam monachus inclusus.

TITVLVS XXVI.

De conuersione infidelium.

SVMMA RI VM.

1 Infidelis uxore conuersa aliam ducens, si postea ipse con-

uertatur, ad priorem nondum alteri nuptam, redire tenetur.

- 2 Infidelis conuersus, antequam aliam ducat, uxorem infidelem monere debet.
- 3 Infidelium coniugum alter conuersus, aliam ducere potest, seruatis tamen requisitis.
- 4 Iudeorum infantes apud parentes educari debent.

DECISIO I.
Ex cons. 1. alias 3.

Infidelis habens uxorem, quae ad fidem conuersa, in nupta manet secundam ducere non potest, & si de facto secundam ducat, & ex ea liberos generat, & cum ea ipse quoque postea ad fidem conuertatur, uiuente adhuc priore innupta sicut ad priorem nondum nuptam, si ipsa uelit redire, tenetur, ita etiam ipsa consentiente, cum Papae dispensatione, cum secunda licite remanere potest. Quia cum inseparabilitas matrimonij de lege naturae sit ex S. Th. quarto, dist. 33. quae st. 2. art. 1. quam naturae legem neque conuersio ad fidem, neque baptismus tollunt, sed perficiunt, ex eodem S. Thom. quarta, dist. 39. quae st. 1. artic. 3. & contra legem naturae sit ut quis eodem tempore duas uxores habeat, c. gaudemus, de diuor. & S. Thom. 4. dist. 33. quae st. 1. consequenter uiuente prima uxore, & innupta manente, infidelis maritus secundam ualde sine dispensatione ducere nequit, & si ducat matrimonium non ualet. Quamuis enim coniux conuersa, nolente coniuge marito se conuertere, post pertinaciam eius alteri fidelis licite nubere possit, c. si infidelis, 28. q. 1. & c. quanto, & c. gaudemus, de diuor. prius tamen matrimonium nec per conuersionem aut baptismum, nec per coniugis infidelis pertinaciam, donec alteri realiter nubat, soluitur: Gl. in ca. gaudemus, de diuor. et Sanct. Thom. 4. dist. 39. quae st. 1. artic. 1. 2. et 3. Quod matrimonium secundum quia sacramentum est, prius matrimonium quod sacramentum non fuit, sed tantum contractus indissolubilis, & nondum ratum, ut ait S. Th. in dicto artic. 3. uer. sed contra, dissoluit. Cum ergo Papa ex iusta causa super matrimonio a fidelibus contracto rato, nondum consummato dispensare queat, ut hi qui contraxerunt, cum aliis contrahere possint; Gloss. in cap. ex publico, de conuerf. coniug. et Nauar. in Manual. capitul. 22. numer. uigesimo primo, a fortiori super matrimonio inter dictos infideles legitime contracto, quod non fuit ratum, eo quod non erat sacramentum, sed solum contractus putus habens inseparabilitatem naturalem, sola lege naturae, inductam, et nuda a significatione sacramentalis, iusta ex causa dispensare potest, et proinde efficere potest ut accedente consensu prioris uxoris conuersae innuptae manentis (cuius consensus causa iusta est dispensandi) uir eius, qui ad huc infidelis cum alia infideli postea contraxit, cum eadem conuersus ad fidem remaneat.

DECISIO II.
Ex cons. 2. alias 1.

Infidelis constante matrimonio legitimo cum prima, aliam ducens uxorem, cum qua postea ad fidem conuersus sacrum baptismum cum illa suscepit, prima uxore legitima in infidelitatis errore permanente, primam illam legitimam prius monere, expectare, & uoluntatem eius explorare tenetur, cum ad fidem conuerti, & baptizati, & cum eo cohabitare uelit, quam cum secunda illa ad fidem simul cum ipso conuersa, & baptizata matrimonium legitimum contrahere possit; Quia cum prius matrimonium per solam conuersionem ad fidem non sit dissolutum, nec per infidelis obstinationem, ante secutum matrimonium legitime contractum, & si conuersus non teneatur conuicere coniugi non conuersae, si noluit; nouum tamen matrimonium contrahere, aut uotum continentiae emittere non potest, nisi prius aliqua honesta rogatione, & monitione, aut alia probatione sufficienti de obstinatione prioris appareat noluisse.

se se conuertere, nec conuere conuerso sine creatoris contumelia capit. Iudæi 28. quæstio, prima, gloss. in capit. quanto, de diuortijs, S. Thom. 4. dist. 39. q. 1. artic. 4. & 5. & Sotus ibid. art. 4. Syl. ver. matrimonium, 8. q. 10. nu. 8. & Angelus pariter de bo. matrimonium, 8. q. 10. nu. 10. S. 6. Idemque de Iudæo conuerso, qui uxorem secundam, tempore Iudaismi, post primam legitimam repudiatam, siue non repudiatam duxerit, quod de infideli conuerso cum illa, cum qua secundo in infidelitate contraxerat, priore legitima viuente, dicendum est: eo quod repudium vel nunquam, vel saltem post Christi passionem Hebræis non l'uisse constat. ca. gaudemus, de diuortijs, & DD. in 4. dist. 33. & 39.

DECISIO III.

Ex conf. 2. in Nouis, deest antiquis.

3 **Q**uamuis Iudæi cærimonias aliquas de consilio, vel præcepto in cõsummandis suis matrimonijs obseruent, præter liberum & legitimum consensum requisitum ad substantiam & essentiam eius, sicut & ecclesia catholica in consummatione matrimoniorum suorum Christianorum, nullam tamen solemnitatem tantæ virtutis & efficacitæ seruant, vt matrimonium iure naturali validum & indissolubile, reddatur nullum propter illius defectum; Antiquæ vero eorum leges ad nuptias pertinentes, tanquam iudiciales, vel cærimoniales abrogatæ sunt, ex S. Th. 1. 2. q. 103. ar. 3. & q. 104. ar. 3. Sot. 4. d. 39. q. 1. art. 1. vnde si Iudæus, & Iudæa contractis sponsalibus per verba de præfenti, nõ seruatis alijs cærimonijs secundum usum Iudæorum seruandis matrimonium consumment, illudque verum matrimonium sit, c. Gaudemus, de diuort. postea ad fidem catholicam conuersi matrimonium de nouo seruatis solemnitatibus Concilij Tridentini, sess. 24. c. 1. de refor. matrim. nequaquam contrahere tenentur. Quandoquidem baptismus coniugia legitima non dissoluat, si ambo coniuges conuertantur, etiam si altero infidelitate manente, is qui conuertitur, aliam, seruatis tam requisitis, ducere possit, 1. Cor. 7. & 28. q. 1. per totum.

DECISIO IV.

Ex conf. 4. in Nouis, deest in antiquis.

4 **I**udæorum infantes, pueri, id est qui nondum ad 12. ætatis annum peruenerunt, apud parentes educari debent, ad quos iure naturali, & diuino regimen eorum, circa spiritalia spectat. Parte autem mortuo, apud matrem, aut paterno etiam Christiano excluso educandi sunt, eiq; tutela danda erit; non obstante quod subsit timor quod pueros ad infidelitatem trahet. Neque tales infantes, inuitis vtrisque parentibus, aut mortuo patre, iuuita matre baptizandi sunt, c. quia sincera, & c. de Iudæis, d. 45.

TITVLVS XVIII.

Devoto.

SYMMARIVM.

- 1 Propositum & deliberatio quantumuis firma, votum facit.
- 2 Vouens religionem in genere, vel in specie, ad quid tenetur.
- 3 Promisso facta sanctis censetur votum, quia Deo facta videtur.
- 4 Vouens castitatem, & religionem, an ab hac liberatus, etiam ab illa liberetur.
- 5 Voti commutatio in re meliori, seu equali facienda est.
- 6 Propositum etiam continuatum voto non aequipollet.
- 7 Votum ob periculum mortis emissum, quando validum censeri debet.

- 8 Vouere castitatem censetur, qui dicit, seruam tibi Domine intelligendo in statu continentia.
- 9 Vota tria emittens, vt suffragijs religionis gaudeat, nõ est religiosus, nec eam intrare tenetur, sed tantum vota, vt simplicia seruare.
- 10 Votum non est promittere nolle in seculo mori.
- 11 Vouens religionem, & castitatem si principaliter intendat religionem intrare, liberatus a voto religionis, est etiam a voto castitatis.
- 12 Vouens alternatiuè duo, alterum implere tenetur.
- 13 Votum emissum a matre de legitimis a filijs renunciatis, non valet.
- 14 Votum non transeundi ad arctiorem, seu non intrandi religionem, non tenet.
- 15 Translatus nihil eorum, quæ in priori monasterio habebat, transfert ad secundum.
- 16 Professus non est, qui sic in religionem ingressus etiã post 13. menses eicitur.
- 17 Votum non ludendi honesto ludo non obligat.
- 18 Votum de intranda religione, si frater Romanus venerit, donec ipse moriatur, tenet.
- 19 Vouens vnã religionem ingredi, aliam profertens satisfacit, sed non si ante professionem exeat.
- 20 Vouens talis Monasterij frater fieri, illud ingrediens, ante professionem exire, & matrimonium licitè contrahere potest.
- 21 Votum de intranda vna religione commutat Papare-spondendo, vt aliam intret.
- 22 Voto de intranda religione satisfacit, qui intrat, & quia ingrata sibi, & impossibilis est, egreditur.
- 23 Votum de non tangendo mulierem libidinosè, non est castitatis.
- 24 Vouens in religione mori, intrare, & perseuerare tenetur.
- 25 Vouens religionem sub conditione, & satagens ne ea adimpleatur, tenetur adhuc voto.
- 26 Habitum nouitiorum etiam per decem annos deserens, profiteri non presumitur.
- 27 Religionem qui sapius ingressus in nulla perseuerauerit, statum clericalem eligit.
- 28 Religionem qui ex voto pœnali intrare debet, prius debita soluat.
- 29 Voto de intranda religione satisfacit, qui intrat, & ob morbum exiit.
- 30 Votum transeundi ad arctiorem prælatus dispensare, & commutare valet, non tamen irritare.
- 31 Papa relicta in vsus pios, in alios conuertere potest.
- 32 Votum qui commutare valet, pœnam ob illius fractionem remittere nequit.
- 34 Absolutus a pena incursum ratione voti, a voto absolutus non est.
- 35 Vota qui virtute Tubilei commutare potest, penas incursum relaxare nequit.
- 36 Voti obligationem iracundia non vitiat.
- 37 Iurans, aut vouens per iram religionem intrare, an teneatur intrare.
- 38 Vouens non commiserit mulieri, quam falso suam cognatam putat an, & quando ad votum tenetur.
- 39 Voto castitatis astrictus, si postea matrimonium contrahat, an debitum petere possit.
- 40 Vouens certum monasterium, eum certam religionem intrare, si ibi non recipiatur, libet manere.
- 41 Votum castitatis subdiaconatus ordini annexum est.
- 42 Subdiacono, qui publice ordines suscepit, vt uxorem ducat concedi non debet.

Votum